

Jen v Bohu se ztíší duše má

Rožnov, Střítež: 25.1.2015

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Ž 62

Text: Ž 62, 2

Jen v Bohu se ztíší duše má, od něho vzejde mi spása. Jen on je má skála, má spása, můj nedobytný hrad, mnou nikdy nic neotřese.

Církevní otec Augustin se modlil: „Stvořil jsi nás pro sebe, a neklidné je naše srdce, dokud nespočine v Tobě.“ I žalmista vychází z téhož rozpoložení. Neklidné srdce, neklidná duše. Něco takového známe snad všichni. Je to jakési napětí, nejistota, stres, pochybnost, strach, obavy, nebo třeba i hněv, vztek a jiné negativní emoce. Neklid v nás může být způsoben strachem z budoucnosti, nejistotou co dál, může to být např. obava ze ztráty zaměstnání, strach o zdraví své či našich blízkých, pocit ohrožení, nebezpečí, a všelijaké jiné úzkosti. Člověka kolikrát napadají všelijaké myšlenky. Jsou jako nepřátelé, kteří chtějí napadnout a zavalit lidskou duši. Žalmista má možná před sebou lidské nepřátele, ale napadat jej mohou i nepřátelské myšlenky. Proto si to s nimi vyřikává: „Jak dlouho budete napadat člověka? Zabitím hrozíte všichni jak stěna nahnutá, jako zeď podkopaná.“ Všimněte si, jak se žalmista s tím co ho ohrožuje, v duchu vyrovnává. Vede se svými obavami dialog. Snaží se pojmenovat, co je skutečným záměrem nepřátelských útoků. Říká, co mají za lubem, co chtějí s člověkem udělat: „Stále se radí, jak strhnout ho z výše, ve lhaní zálibu našli, žehnají ústy, zlořečí v nitru.“

Člověk musí být na pozoru, aby dovedl rozpoznat, že ne všechno, co ho napadá, je pravda. I všelijak líbivé myšlenky, které zdánlivě žehnají, mohou být pro člověka zlořečením. Ale i obráceně, myšlenky, které nás shazují, očerňují a podkopávají naši sebedůvěru, jsou stejně tak lživé. Představíme-li si žalmistův obraz, kdy vidí sám sebe na výšině, z níž se jej nepřítel snaží strhnout dolů, můžeme vidět, jak je cílem nepřátelských myšlenek člověka ponížít, vzít mu důvěru v budoucnost, vzít mu jistotu, víru a naději. Člověk, který se modlí žalmistovými slovy, je naplněn neklidem právě díky tomu, že ho neustále bombardují tíživé myšlenky, které srážejí jeho sebedůvěru a snaží se mu vzít pocit bezpečí. To, co musí modlitebník udělat, je postavit se k tomu čelem, pojmenovat co jej skutečně ohrožuje a vypořádat se s tím ve svém nitru. Třeba právě těmi slovy, jako žalmista: „Jak dlouho budete napadat člověka? Zabitím hrozíte všichni jak stěna nahnutá, jako zeď podkopaná. Stále se radí, jak strhnout ho z výše, ve lhaní zálibu našli, žehnají ústy, zlořečí v nitru.“

Člověk, kterého napadají tíživé myšlenky, hledá, o koho by se opřel. Často hledáme oporu v lidech kolem nás. Toužíme po tom, aby nás někdo podepřel, povzbudil, potěšil, aby nás ujistil, že nejsme hodni zavržení, že nikdo z nich nečihá na to, až klopýtáme, že z jejich strany nic nehrozí zavalit nás jako stěna nahnutá a podkopaná. Hledáme člověka, který by nás ubezpečil o tom, že nás má rád, že mu na nás záleží a že jsme pro něj vzácní. Žalmista má ale zkušenost, že lidské potěšování má své meze a někdy se nám ho nedostává vůbec. Spoléhat na to, že nás přítel v nouzi podrží, že se nás zastane, nemusí vždy vyjít. U proroka Jeremiáše můžeme dokonce číst velmi tvrdé slovo: „Proklet buď muž, který doufá v člověka, opírá se o pouhé tělo a srdcem se odvrací od Hospodina.“ Odvozovat svou hodnotu jen od lidského ocenění, od toho, jak si nás lidé váží, co o nás říkají a jak nám pochlebují, to není moc silná opora pro chvíle neklidu a nepokoje.

A pochopitelně, ani tak říkajíc hmotné zajištění, bohatství a blahobyt neposkytnou člověku ty pravé jistoty, útěchu a naději. Ani orientace na materiálně není ničím, o co by se člověk mohl opřít, když na něj přijdou chmurné myšlenky, obavy, nemoci, strachy. Známe ze své praxe lidi, které majetek naopak o jistoty a naděje připravil. Např. žena ředitele velkého podniku žila v krásném domě za mnoho miliónů, který si postavili na kraji jedné vesnice, aby se vyhnuli závisti sousedů a obehnali jej velkou ohradou, aby se zabezpečili proti zlodějům. Po čase začala mít ta žena psychické problémy, protože se s nikým nestýkala a nikdo se nestýkal s ní. Připadala si naprosto opuštěná. Její bohatství ji neochránilo před soužením, strachem a trápením.

„Lidé,“ říká žalmista, „jsou jen vánek, urození jsou jen lživé zdání. Na váze stoupají vzhůru, dohromady jsou lehčí než vánek.“ Stavět na lidech je ošidné. Stavět na bohatství je ošidné ještě víc. „Neslibujte si nic od útisku“, říká žalmista, „nedejte se šálit tím, že něco uchvátíte, k jmění, byt' i přibývalo, neupněte srdce.“

A tak co utíší zneklidněnou duši, o co se lze skutečně opřít? Davidův žalm o tom něco ví: „Jen v Bohu se ztíší duše má, od něho vzejde mi spása. Jen on je má skála, má spása, můj nedobytný hrad, mnou nikdy nic neotřese...“ Tady už se modlitebník nehádá s nepřátelskými nápady, ale promlouvá ke svému skutečnému nitru, ke své duši, je s ní v kontaktu a domlouvá jí: „Jen zmlkni před Bohem, duše má, vždyť on mi naději vlévá. Jen on je má skála, má spása, můj nedobytný hrad, mnou nic neotřese. Má spása a sláva je v Bohu, on je má mocná skála, v Bohu mám útočiště.“ Toto žalmistovo vyznání může vyznít jako zbožné klišé, jako naučená fráze, pokud za tím není životní zkušenost. Je-li však žalmistova modlitba upřímná a vyvěrá-li toto zvolání ze srdce, pak se jedná o autentický prožitek, který nelze z vnějšku kriticky hodnotit.

Modlitebník tu básnický používá dva velmi výstižné obrazy. Skála a hrad. Skála je zpravidla vyvýšené místo a je pevně usazená a pevná. Je tedy obrazem něčeho neotřesitelného, nepohnutelného. Na skále staví muž moudrý a jeho dům se pod náporem bouře nesepere. Vedle toho hrad je obrazem ochrany a bezpečí před nepřáteli. Když nepřítel

útočí, za hradby je možno se schovat před střelami protivníka. Hrad je útočiště, které poskytuje ochranu. Být pevný a nepohnutelný a zároveň být chráněn před nepřítelem, to je to, co těžce zkoušený modlitebník hledá u Hospodina. Nechce se nechat zviklat nepřátelskými lživými řečmi a chce se před nimi chránit schoulen v laskavé Boží náruči, ujištěn jeho láskou a milostí. Hospodin může člověka ochránit, protože Bohu patří všechna moc. A zároveň se člověk nemusí bát utéci se k Hospodinu, protože u Hospodina je milosrdenství a hojné u něho odpuštění. To obojí platí zároveň. Žalmista říká: „Bůh promluvil jednou, dvojí věc jsem slyšel: Bohu patří moc, i milosrdenství je, Panovníku, tvoje.“ Modlitba přivedla žalmistu do náruče milostivého a mocného Boha. To, že se k tomu žalmista „promodlil“, je čin víry, který nezůstane bez Boží odezvy. „Ty každému splatíš podle jeho skutků.“

Modlitba: *Utíkáme se k tobě, Hospodine, do tvé laskavé náruče. Ty utišíš naši plačící duši. Ty ochráníš náš obrožený život. Ty nás spasíš ve svém blahoslaveném království. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, tvoje slovo nás osvobozuje od naší soběstřednosti ke službě lásky a pokoje našim bližním. Chceme jim sloužit i svými přímluvami, a proto tě prosíme za všechny, které jsi postavil do naší blízkosti. Prosíme tě za ty, kteří mají strach z budoucnosti, kteří vidí všechno černě, kteří se nedovedou spolehnout na tvoji milost. Dej, ať k nim dolehne hlas evangelia, které vlévá naději ustaraným a pochybujícím. Prosíme tě za ty, kteří jsou sklíčeni nejrůznějšími starostmi, za ty, které trápí jejich nemoci, za ty, kteří trpí nedostatkem lásky a porozumění. Prosíme tě za ty, kteří zůstali osamocení, kteří ztratili své blízké a nemají člověka, který by je potěšil. Naplň, Pane, jejich potřeby. Ty jsi naše naděje, naše budoucnost je ve tvých rukou. Amen.*